

Τις λέξεις σφαίρες στο πηγάδι τις ρίχνω. Ακολουθώ το παράδειγμα του Μάρκου, ήρωα του διηγήματος [1] του Γιάννη Γαϊτανάκη, του υπερενενηκοντούτη Γεραπετρίτη αγρότη που βίωσε παραδειγματικά την κρητική φύση ως τροφό, δασκάλα και μούσα καταβάλλοντάς της μόνον τον άγιο μόχθο του, σωματικό και πνευματικό, για να μεταλάβει απ' αυτήν καρπούς, τρόπους και εμπνεύσεις.

Ο ήρωας του, ένας νεαρός που ξεχώριζε στις παρέες για την "κοριτσίστικη" συμπεριφορά του μη συμμετέχοντας στα άγρια παιχνίδια τους, μεταμορφώθηκε σε ήρωα στη Μάχη της Κρήτης, για να ρίξει μετά στο πηγάδι τα όπλα που του εμπιστεύτηκαν οι αντιμαχόμενοι στον εμφύλιο, αφού προηγουμένως τα κατέστρεψε.

Ψηφίζω σαράντα χρόνια και δεν θυμάμαι εκρηκτικότερο σκηνικό κρισιμότητας συνθηκών και ανευθυνότητας του πολιτικού προσωπικού της ρημαγμένης χώρας μας. Όλοι εναντίον όλων, με λέξεις σφαίρες στα μιντιακά ναρκοπέδια της υποτιθέμενης ενημέρωσης. Ανοίγουν φαράγγια απωθημένων καθιστώντας αγεφύρωτη τη συνεννόηση, τη συζήτηση, την από κοινού αναζήτηση δηλαδή του πανθομολογουμένως ελλείποντος σχεδίου για την έξοδο από την κρίση.

Ξεδιαλέγω τα κομμάτια μου, επιλέγω τα Σπαράγματα Οικουμενικής Σύνθεσης γραμμένο πριν τις εκλογες του 2012, τις
Αιχμές Ενότητας
γραμμένες πριν το 2ο συνέδριο της ΔΗΜΑΡ, το Δεκέμβρη του 2013, και την πρόσφατη
πρόταση στο Περιφερειακό Συμβούλιο Κρήτης
για να γίνει το νησί παραδειγματικός καταλύτης διεξόδου.

Βιώνω την ερημία του πλήθους στον απόλυτο βαθμό, αφού προσφέρω στους διψασμένους το καθαρό νερό που το μαζεύω χρόνια σταγόνα σταγόνα και κανείς δεν ενδιαφέρεται, ούτε καν οι σύντροφοι. Παρηγοριέμαι, πιο κει διαβάζουν, ποιήματά του ο Ελύτης και τις Μέρες του ο Σεφέρης. Ακόμα κι αυτούς, κοτζάμ νομπελίστες, κανείς δεν τους προσέχει, μαζεμένοι όλοι γύρω από γιγαντοοθόνες, οχλοβοή, ζήτω και γιούχα, πολιτευτές τσακώνονται στις τηλεοπτικές αρένες, συχνά δεν καταλαβαίνεις τι λένε.

Προσπαθώ να εξηγήσω. Βρισκόμαστε όλοι στη δίνη των παθών μακριά από κάθε λογική. Μας κινεί το συγκρουσιακό πρόταγμα, ο τρόπος του Αχιλλέα που πρότασσε την μήνιν, το θυμό και αδιαφορούμε για το Οδυσσεϊκό παράδειγμα που εστίαζε στη λογική εξεύρεση λύσεων. Την ώρα της πυρκαγιάς προέχει η σβέση της από την αναζήτηση των εμπρηστών, που στην περίπτωσή μας είναι δουλειά δικαστών και ιστορικών, όχι του λαού και των πολιτικών.

Εισβάλλω στα πεδία της θεωρίας. Ο Μαρξ με την πάλη των τάξεων αναζωογόνησε το συγκρουσιακό πρόταγμα. Σωστά είχε επισημάνει την εγγενή αντίθεση, την αλλοτρίωση που βιώνει ο εργάτης - εργαζόμενος. Ως άνθρωπος, αρέσκεται να φτιάχνει όμορφα πράγματα, χρήσιμα, αξίες χρήσης να τις προσφέρει στην κοινωνία, στον καθένα που τις έχει ανάγκη. Την ίδια στιγμή όμως νιώθει ξένα τα έργα του, φτάνει να τα μισεί γιατί ως εμπορεύματα, ανταλλακτικές αξίες, γίνονται μέσα της εκμετάλλευσής του από τους κεφαλαιοκράτες. Πρότεινε ως μοναδικό τρόπο άρσης αυτής της αντίφασης, την κατάκτηση των μέσων παραγωγής από το προλεταριάτο μέσα από την σύγκρουση των τάξεων. Ενάμιση αιώνα μετά, νομίζω πως θα συνεκτιμούσε τρία σημαντικά ζητήματα που τότε δεν μπορούσε να δει αφού δεν υπήρχαν, την αποτυχημένη εφαρμογή των θεωριών του, τα ζητήματα που βάζει η πλανητική απειλή, τις απίστευτες πληροφοριακές, συμμετοχικές, διαδραστικές δυνατότητες της νέας τεχνολογίας, την οποία η αριστερή σκέψη ελάχιστα έχει αξιοποιήσει. Ισχυρίζομαι ότι σήμερα η βασική αντίθεση που ανέλυσε ο Μαρξ θα μπορούσε να μετριαστεί, να επιλυθεί ουσιαστικά, με ιστορικούς προωθητικούς συμβιβασμούς που θα εδράζονται στα σύγχρονα πλανητικά δεδομένα και την ιστορική εμπειρία.

Παράγραφος παρένθετη, προσωπική μα απολύτως σχετική. Δώδεκα χρόνια πέρασαν από τότε που πρωτοδημοσιεύτηκε στο “Δαίμονα της Οικολογίας” [2] , η ιδέα του κοκκινοπράσινου ISO , για τη θέσπιση ενός έγκυρου, εύληπτου, καθολικού δείκτη σε όλα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που θα πιστοποιεί το βαθμό προστασίας περιβάλλοντος και εργαζομένων. Με βάση αυτή την πληροφορία, θα μπορούσε ο εργαζόμενος, στο γήπεδο της αγοράς, ως πολιτικοποιημένος καταναλωτής, να επιβραβεύσει τις επιχειρήσεις που προσέχουν εργαζόμενους και περιβάλλον. Θα ήταν ένας ειρηνικός καινοτόμος θεσμός που θα έδινε την μπάλα στους πολίτες. Θα ήταν ένας θεσμός που θα έκανε την Ευρώπη πρωτοπόρα, αντί να κυνηγά να ανταγωνιστεί την Κίνα εξαθλιώνοντας τους εργαζόμενους. Τι κι αν πέρασε ομόφωνα σε συνέδρια του ΣΥΝ και της ΔΗΜΑΡ, τι κι αν τον επαναλάμβανα στις Κεντρικές Επιτροπές, τι κι αν τον εισηγήθηκα σε υπουργούς, βουλευτές, ευρωβουλευτές, λογής παράγοντες που έτυχε να συναντήσω. Ωραία ιδέα έλεγαν όλοι, κανένας δεν έκανε τίποτα.

Φωνάζω. "Για να βγούμε από την κρίση πρέπει να μας απασχολήσει το ερώτημα τι έχουμε να δώσουμε στην Ευρώπη κι όχι το τι μπορούμε να της αρπάξουμε. Κι έχουμε πολλά να δώσουμε αν...". Κανείς δεν προσέχει.

Δοκιμάζω κάτι πιο περιφραστικό, σαν αξίωμα του Ευκλείδη ή σαν χρησμό. "Το χάλι μας δεν γιατρεύεται με οριακές πλειοψηφίες, ένθεν κακείθεν. Απαιτείται ευρύτατη συνεννόηση, προωθητικοί συμβιβασμοί για τη δημόσια διοίκηση, την οικονομια, το περιβάλλον, την Ευρώπη... Αυτή η συνεννόηση θα έρθει σύντομα, αλλά θα είναι ήδη αργά, γιατί σαπίζουμε πιο γρήγορα απ' ό,τι ωριμάζουμε."

Κάποιοι ακούνε.

Ελπίδα. Το παίρνω αλλιώς με το τρόπο του επίσης υπερενενηκοντούτη σοφού της Αυτοδιοίκησης, του Γιώργη Κλάδου στον οποίο όλοι υποκλίνονται, αλλά ελάχιστοι χρησιμοποιούν τη μέθοδο του. Μεγαλούργησε στα Ανώγεια γιατί είχε πρόγραμμα και δεν πελαγοδρομούσε διαγκωνιζομενος για ευρωπαϊκά προγράμματα και καλλιστεία απορροφητικότητας, όπως κάνουν σήμερα οι αιρετοί όλων των βαθμίδων. Στοχοπροσηλωμένος, χρησιμοποίησε τη μέθοδο του παζλ, όπως ο ίδιος την παρομοίασε. Διεκδικούσε πόρους πανταχόθεν, από κράτος, Ευρώπη ιδιώτες, με ευαγγέλιο τεκμηρίωσης το συνεκτικό, πρόγραμμα της περιοχής του, παράδειγμα, ιδιαίτερα επίκαιρο σήμερα, του ξεχασμένου δημοκρατικού προγραμματισμού. Αυτός δεν απορρόφησε, αξιοποίησε, δεν επέδειξε, επένδυσε.

Σκαρώνω αλά Κλάδος δυο παζλ και τα προσφέρω.

Το πρώτο πολιτικό, ενός ελληνικού ιστορικού συμβιβασμού που μπορεί να γίνει γενικότερο παράδειγμα, τέσσερις δεκαετίες μετά τον Μπερλινγουέρ και τον Κύρκο. Παίρνω από τη φιλελεύθερη, δεξιά παράδοση το επιχειρείν, απαλλαγμένο από την αμαρτωλή ελληνική διαπλοκή με το κράτος, παίρνω από την αριστερή παράδοση το σχεδιασμό που εξασφαλίζει την κοινωνική συνοχή, απαλλαγμένο όμως από τον αναξιοκρατικό κρατισμό, παίρνω και από την πολιτική οικολογία τα επίκαιρα προτάγματα για προστασία του περιβάλλοντος και κολλάω τα τρία κομμάτια με νέα τεχνολογία, που δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες για συνεχή αξιολόγηση, διαρκείς διαδραστικές βελτιώσεις.

Το δεύτερο παζλ προγραμματικό. Ανασύρω τρεις προγραμματικές ελπίδες που αλίευσα. Την πολιτική πρόταση του WWF, για μια Ζωντανή Ελληνική Οικονομία , την πιο σοβαρή, τεκμηριωμένη πολιτική πρόταση που βρήκα κι ας μην είναι πολιτικό κόμμα το WWF. Την οικονομική πρόταση του ITE,
Technology Showcase Crete
,του παγκοσμίως ξεχωριστού ελληνικού ερευνητικού ιδρύματος για μια καινοτόμο επιχειρηματικότητα που θα αξιοποιεί τα επιτεύγματα του Ιδρύματος με αξιοπρεπείς μισθούς για τους ταλαντούχους νέους επιστήμονες που σήμερα ξενιτεύονται. Την πολιτισμική πρόταση του Διαζώματος του Σταύρου Μπένου, που κάνει για άλλη μια φορά θαύματα αναδεικνύοντας μέσα από
μοναδικές πολιτιστικές διαδρομές
τα αρχαία θέατρα και την επικαιρότητα των κλασικών αξιών. Πέρα από μια ανταγωνιστικότητα που εξαθλιώνει και πέρα από την άτοπη συνεχή μεγέθυνση - ανάπτυξη σε ένα πεπερασμένο πλανήτη, υπάρχει ο δρόμος του μέτρου και του ευ ζην.

Και τι θα κανείς λοιπόν, τι θα ψηφίσεις;

Ετοιμάζομαι να ρίξω την επικήδειο ψήφο μου στους, για άλλη μια φορά διασκορπισμένους και μαλωμένους φίλους μου, που βρίσκονται διάσπαρτοι, κυρίως στην κακορίζικη κοινοπραξία Οικολόγοι - ΔΗΜΑΡ, στο Ποτάμι και στο ΣΥΡΙΖΑ, ελπίζοντας στην αναστάσιμη μετεκλογική συμπόρευσή τους για την υλοποίηση του ελληνικού ιστορικού συμβιβασμού που περιέγραψα.

Ουτοπία; Ανατρέχω στο Μάη του 68, ρεαλισμός η αναζήτηση του αδύνατου. Ανατρέχω στον Αϊνστάιν, τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε δεν θα μπορέσουμε να τα λύσουμε

όσο μένουμε στο ίδιο επίπεδο σκέψης που είχαμε όταν τα δημιουργήσαμε.

Ανατρέχω στη γλώσσα του Ομήρου και του Σολωμού και ανακαλύπτω το ύστατο επιχείρημα προς τους μονομάχους, ο ένας τους μας προσφέρει μια απελπιστική σταθερότητα κι ο άλλος μια επικίνδυνη ελπίδα. Βρίζονται, φαγώνονται για να μη συνεννοηθούν σε αυτό που όλοι ζητάμε, μια **βάσιμη ελπίδα**, μια **ελπιδοφόρα σταθερότητα**.

Τους θυμίζω λοιπόν ότι τους συνέχει μια κοινή ρίζα, που την ξεχνούν, η ριζοσπαστικότητα. Η ριζοσπαστικότητα, ιστορικά και ιδίως στη χώρα μας ελάχιστα βιώθηκε ως προοδευτική καινοτομία, περισσότερο βιώθηκε ως αντιδιαλεκτική, διχαστική, ενίοτε εμφυλιοπολεμική πρακτική. Η ΝΔ ως κληρονόμος της ΕΡΕ, της Εθνικής Ριζοσπαστικής Ένωσης, έχει στο DNA της την ριζοσπαστικότητα κι ο ΣΥΡΙΖΑ την έχει στο ονοματεπώνυμο του. Δεξιά και αριστερή ριζοσπαστικότητα, κληρονομιά μιας επηρμένης νεωτερικότητας τροφοδότησε αιώνες συγκρούσεων μέσα στο Αχίλλειο στερεότυπο. Αυτό το πρότυπο εξάντλησε τη δυναμική του και διεθνώς. Ας είμαστε εμείς οι Έλληνες που θα αναδείξουμε την επικαιρότητα του Οδυσσεϊκού προτάγματος, αναζητώντας πλέον όχι το σπάσιμο των ριζών αλλά την προστασία τους, τη ριζοπροστασία, τόσο σε φυσικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο.

Σαν το Μάρκο λοιπόν του Γαϊτανάκη ρίχνω στο πηγάδι τους λογής σπάστες και σπαστήρες, δεξιούς και αριστερούς αναζητώντας ριζοπροστατευτικές συμβολές από όλες τις σοβαρές πολιτικές οικογένειες, κεντροδεξιές, κεντροαριστερές, πράσινες, αν βέβαια υπάρχουν ως τέτοιες, σοβαρές εννοώ.

Αντώ νης Ανηψητάκης

Σημειώ σεις:
[1] “Αυτός ο ήρως ο μικρός ο μέγας” από τη συλλογή διηγημάτων” …Και γω να σας διηγούμαι”, Ιεράπετρα, 2009.
[2] Ένθετο της εφημερίδας Αυγή